

Kobiety w KL Ravensbrück. Portret Pokolenia

**Wanda Póltawska, Danuta Brzosko-Mędryk,
Zofia Pociłowska, Alicja Gawlikowska**

Życie składa się z różnych okoliczności, szczęśliwych i nieszczęśliwych. Należy pamiętać o tych szczęśliwych, bo to zawsze dodaje człowiekowi energii, siły i chęci do życia. Trzeba wierzyć w szczęście i optymistycznie podchodzić do wszystkiego, co nas spotyka.

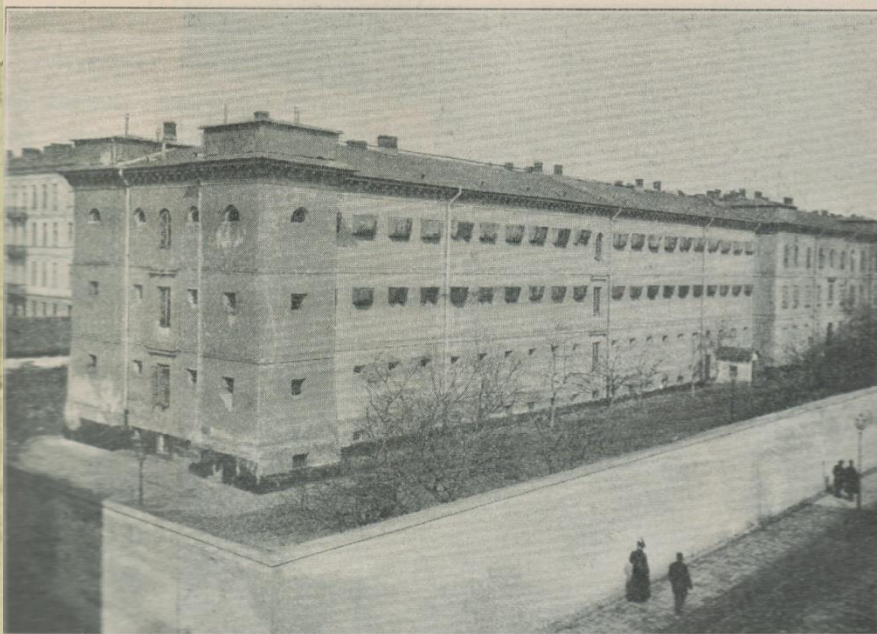
Alicja Gawlikowska

Muzeum Więzienia Pawiak oddział Muzeum Niepodległości w Warszawie

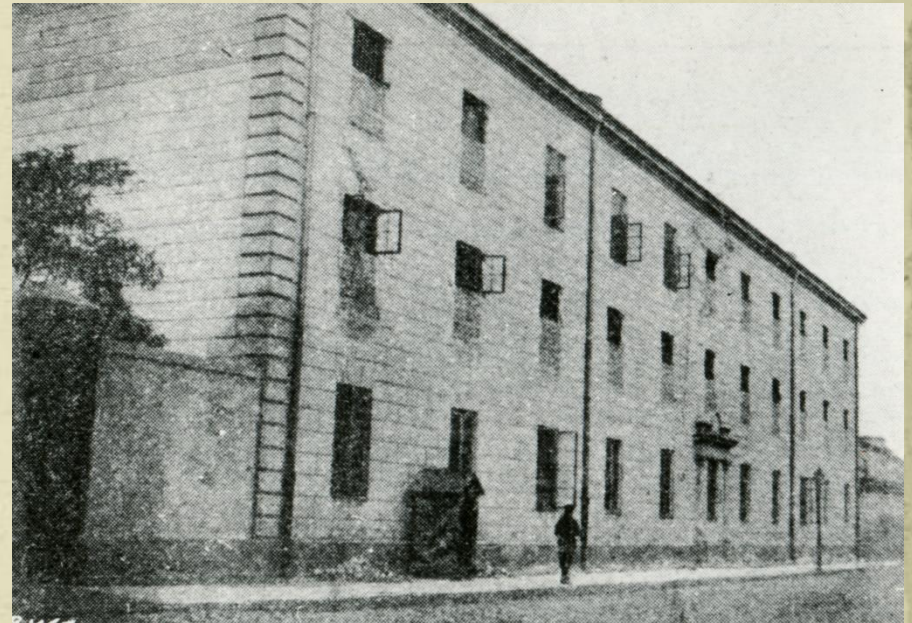

Więzienie śledcze Pawiak

„PAWIAK”

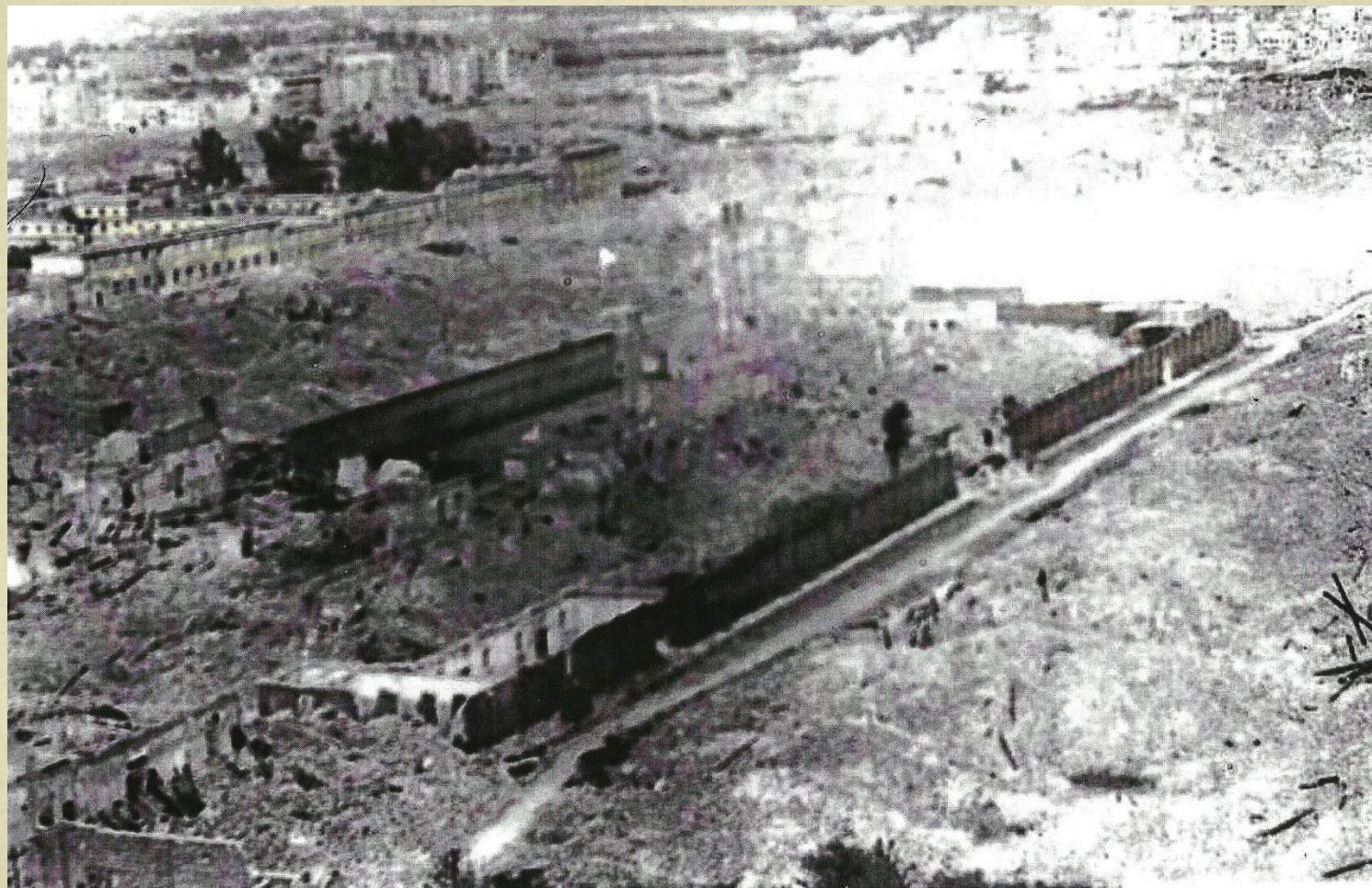
„SERBIA”

Więzienie śledcze Pawiak, 1864

Ruiny Pawiaka, luty 1945

Mauzoleum Walki i Męczeństwa

filia Muzeum Więzienia Pawiak

**Ministerstwo Edukacji
Narodowej**

Ekspozycja

Urząd Komendanta Policji Bezpieczeństwa i Służby Bezpieczeństwa

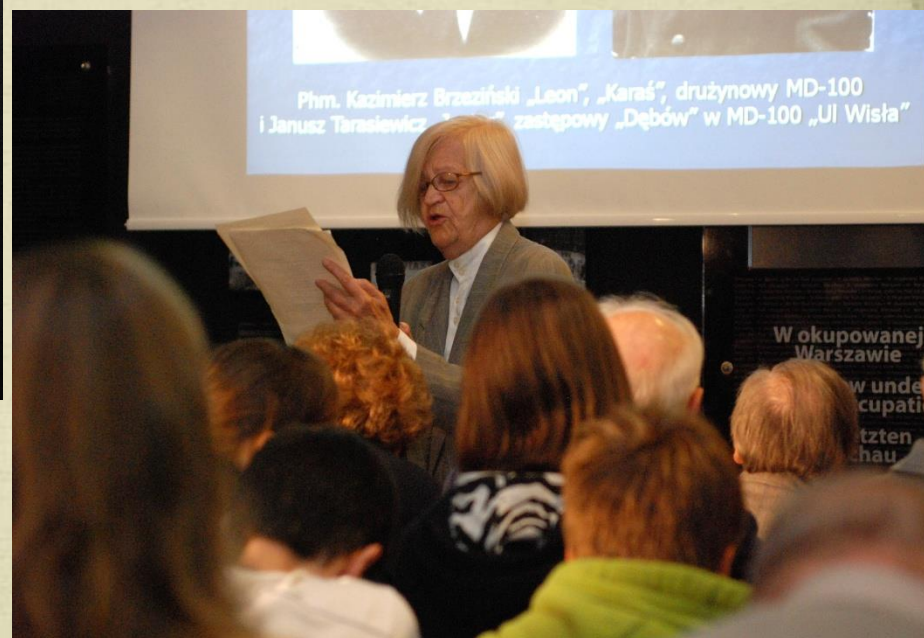
Stanisław Tomaszewski
„Miedza”, *Przesłuchanie*, 1941

Środowisko b. Więźniów Politycznych Oddział Warszawa, luty 2014

Spotkania z b. więźniami Pawiaka

Projekt edukacyjny BEP IPN *O tym nie można zapomnieć...*

dr Wanda Póltawska

Zofia Pociłowska

Wystawa „I trzeba było żyć... Kobiety w KL Ravensbrück”

Prezentacja wystawy w Muzeum Więzienia Pawiak w dniach:
18 września 2011 – 20 maja 2012 wraz z imprezami towarzyszącymi

LISTA 74 POLEK PODDANYCH EKSPERYMENTOM
MEDYCZNYM W KL. RAVENSBRÜCK
OD 1 VIII 1942 R. DO 15 VIII 1943 R.

Wacław Andrzejak	nr 7718	21 l.
Dogumila Bahińska	nr 7690	27 l.
Irena Backiel	nr 7890	19 l.
Zofia Baj	nr 7685	24 l.
Jadwiga Bielska	nr 7922	20 l.
Leonarda Bieni	nr 7861	20 l.
Maria Breeł-Plater	nr 7911	28 l.
Wojciecha Buraczyńska	nr 7926	22 l.
Maria Cahajewa	nr 71306	36 l.
Stanisława Czajkowska	nr 7864	19 l.
Krystyna Czyż	nr 7709	18 l.
Krystyna Dąbska	nr 7600	24 l.
Jadwiga Dziule	nr 7865	22 l.
Jadwiga Giszges	nr 7889	25 l.
Maria Gnaś	nr 7883	25 l.
Maria Grabowska	nr 7674	33 l.
Rozalia Gutek	nr 7871	20 l.
Helena Hegier	nr 7898	20 l.
Krystyna Iwańska	nr 7710	23 l.
Janina Iwańska	nr 7711	19 l.
Stanisława Jabłomska	nr 11319	35 l.
Alicja Jarkowska	nr 7716	20 l.
Jadwiga Kamińska	nr 7783	28 l.
Maria Kapłan	nr 11322	46 l.
Maria Karczmarsz	nr 7912	28 l.
Władysława Karolewska	nr 7928	30 l.
Urszula Karwacka	nr 7920	27 l.
Zofia Kawńska	nr 7835	20 l.
Zofia Kiecol	nr 7866	35 l.
Gonowefa Kluczek	nr 11326	20 l.
Zofia Kormaniska	nr 7894	30 l.
Czesława Kostecka	nr 7689	34 l.
Weronika Kraska	nr 7672	30 l.
Irena Krawczyk	nr 11327	35 l.
Wanda Kulczyk	nr 7821	20 l.
Kazimiera Kurowska	nr 7670	19 l.
Maria Kusmierczuk	nr 7888	22 l.

Leontyna Kwiczińska	nr 1982	42 l.
Antonia Letowicz	nr 7793	40 l.
Stefania Letuch	nr 7707	30 l.
Jadwiga Laszcz	nr 11279	24 l.
Eugenia Mann	nr 7806	40 l.
Janina Marczniak	nr 7823	32 l.
Janina Marczewska	nr 7703	23 l.
Władysława Marczewska	nr 7893	30 l.
Poligina Mechalska	nr 7814	22 l.
Stanisława Michalska	nr 7807	32 l.
Eugenia Mikulska	nr 7697	32 l.
Janina Mitura	nr 7822	23 l.
Stanisława Miodkowska	nr 1980	33 l.
Zofia Miodowska	nr 1980	30 l.
Maria Nowosińska	nr 7728	21 l.
Antonia Okonowska	nr 7673	24 l.
Maria Papajłowska	nr 7814	22 l.
Helena Plarowska	nr 7827	28 l.
Maria Pietrzyk	nr 7909	30 l.
Halina Piotrowska	nr 7818	36 l.
Alfreda Prosz	nr 7923	30 l.
Barbara Pytlowska	nr 1987	20 l.
Apollonia Rakowska	nr 1059	25 l.
Isabella Riek	nr 11285	18 l.
Zofia Sas-Rieszczyńska	nr 7895	28 l.
Stanisława Sielucka	nr 7829	26 l.
Anna Sienkiewicz	nr 11289	21 l.
Stanisława Słodziejewska	nr 7762	17 l.
Antonia Sobolewska	nr 7678	32 l.
Zofia Sokalska	nr 7819	28 l.
Zofia Sztolcman	nr 7897	22 l.
Weronika Szakiel	nr 7829	30 l.
Joanna Szyllowska	nr 7814	29 l.
Wanda Wajtasik	nr 7789	20 l.
Maria Zielenka	nr 7771	28 l.

WARSZAWA

7706

KRYSTYNA CZYŻ-WILGOT

Tajna korespondencja z rodzinnymi w kraju

Wojenne wspomnienia i literackie dzieła Krystyny Wilgoty stały się dowodem na jej wyjątkowość i odwagę. W jej listach i korespondencji z rodziną w kraju, które mimo trudnych warunków przetrwały, jest dowód na jej wyjątkowość i odwagę. W jej listach i korespondencji z rodziną w kraju, które mimo trudnych warunków przetrwały, jest dowód na jej wyjątkowość i odwagę.

7707

WANDA POLAWSKA

Piękną osobą została, a ja tylko wyobraziłam „Aniela”

Wanda Polawska była jedną z nielicznych kobiet, które mimo trudnych warunków przetrwały. Jej wyjątkowość i odwaga były dowodem na jej wyjątkowość i odwagę.

7707

ZOFIA PIOTROWSKA

Wojenne wspomnienia i literackie dzieła Zofii Piotrowskiej stały się dowodem na jej wyjątkowość i odwagę.

7707

ELŻBIETA

Wojenne wspomnienia i literackie dzieła Elżbiety stały się dowodem na jej wyjątkowość i odwagę.

7726

WŁADYSŁAWA BURACZAJSKA

Nawet nie oczekiwałam

Władysława Buraczajska była jedną z nielicznych kobiet, które mimo trudnych warunków przetrwały. Jej wyjątkowość i odwaga były dowodem na jej wyjątkowość i odwagę.

7723

KAMILA

Wojenne wspomnienia i literackie dzieła Kamili stały się dowodem na jej wyjątkowość i odwagę.

7723

KAMILA

Wojenne wspomnienia i literackie dzieła Kamili stały się dowodem na jej wyjątkowość i odwagę.

Exhibition case containing various documents, photographs, and artifacts related to the women featured in the exhibition.

Wooden benches for visitors to sit on during the exhibition.

7EUS

ALICJA BAWLIKOWSKA

Jedna, co więcej na pewno, to zawsze za sobą

1. *Wzrost po sukcesach. Życie wspaniałe i pełne sukcesów w świecie sztuki. Alicja Bawlikowska przez wiele lat była jedną z najwybitniejszych polskich pianistek. Jej talent i wyjątkowość nie pozwoliły jej być tylko pianistką. Była także aktorką, wokalistką i wokalistką. Jej wieloletnia współpraca z Teatrem Wielkim w Warszawie przetrwała do dzisiaj. Alicja Bawlikowska była jedną z najwybitniejszych polskich pianistek. Jej talent i wyjątkowość nie pozwoliły jej być tylko pianistką. Była także aktorką, wokalistką i wokalistką. Jej wieloletnia współpraca z Teatrem Wielkim w Warszawie przetrwała do dzisiaj.*

7EUS

ALICJA BAWLIKOWSKA

Jedna, co więcej na pewno, to zawsze za sobą

1. *Wzrost po sukcesach. Życie wspaniałe i pełne sukcesów w świecie sztuki. Alicja Bawlikowska przez wiele lat była jedną z najwybitniejszych polskich pianistek. Jej talent i wyjątkowość nie pozwoliły jej być tylko pianistką. Była także aktorką, wokalistką i wokalistką. Jej wieloletnia współpraca z Teatrem Wielkim w Warszawie przetrwała do dzisiaj.*

7EUS

ALICJA BAWLIKOWSKA

Jedna, co więcej na pewno, to zawsze za sobą

1. *Wzrost po sukcesach. Życie wspaniałe i pełne sukcesów w świecie sztuki. Alicja Bawlikowska przez wiele lat była jedną z najwybitniejszych polskich pianistek. Jej talent i wyjątkowość nie pozwoliły jej być tylko pianistką. Była także aktorką, wokalistką i wokalistką. Jej wieloletnia współpraca z Teatrem Wielkim w Warszawie przetrwała do dzisiaj.*

7EUS

ALICJA BAWLIKOWSKA

Jedna, co więcej na pewno, to zawsze za sobą

1. *Wzrost po sukcesach. Życie wspaniałe i pełne sukcesów w świecie sztuki. Alicja Bawlikowska przez wiele lat była jedną z najwybitniejszych polskich pianistek. Jej talent i wyjątkowość nie pozwoliły jej być tylko pianistką. Była także aktorką, wokalistką i wokalistką. Jej wieloletnia współpraca z Teatrem Wielkim w Warszawie przetrwała do dzisiaj.*

7EUS

ALICJA BAWLIKOWSKA

Jedna, co więcej na pewno, to zawsze za sobą

1. *Wzrost po sukcesach. Życie wspaniałe i pełne sukcesów w świecie sztuki. Alicja Bawlikowska przez wiele lat była jedną z najwybitniejszych polskich pianistek. Jej talent i wyjątkowość nie pozwoliły jej być tylko pianistką. Była także aktorką, wokalistką i wokalistką. Jej wieloletnia współpraca z Teatrem Wielkim w Warszawie przetrwała do dzisiaj.*

7EUS

ALICJA BAWLIKOWSKA

Jedna, co więcej na pewno, to zawsze za sobą

1. *Wzrost po sukcesach. Życie wspaniałe i pełne sukcesów w świecie sztuki. Alicja Bawlikowska przez wiele lat była jedną z najwybitniejszych polskich pianistek. Jej talent i wyjątkowość nie pozwoliły jej być tylko pianistką. Była także aktorką, wokalistką i wokalistką. Jej wieloletnia współpraca z Teatrem Wielkim w Warszawie przetrwała do dzisiaj.*

1. *Wzrost po sukcesach. Życie wspaniałe i pełne sukcesów w świecie sztuki. Alicja Bawlikowska przez wiele lat była jedną z najwybitniejszych polskich pianistek. Jej talent i wyjątkowość nie pozwoliły jej być tylko pianistką. Była także aktorką, wokalistką i wokalistką. Jej wieloletnia współpraca z Teatrem Wielkim w Warszawie przetrwała do dzisiaj.*

1. *Wzrost po sukcesach. Życie wspaniałe i pełne sukcesów w świecie sztuki. Alicja Bawlikowska przez wiele lat była jedną z najwybitniejszych polskich pianistek. Jej talent i wyjątkowość nie pozwoliły jej być tylko pianistką. Była także aktorką, wokalistką i wokalistką. Jej wieloletnia współpraca z Teatrem Wielkim w Warszawie przetrwała do dzisiaj.*

Wernisaż wystawy – 18 września 2011

I TRZEBA BYŁO ŻYĆ.
KOBIETY W KL. RAVENSBRÜCK

Finisaż wystawy – 18 kwietnia 2012

Zaproszenie

dr Wanda Póltawska

dr Danuta Brzosko-Mędryk

Zofia Pociłowska

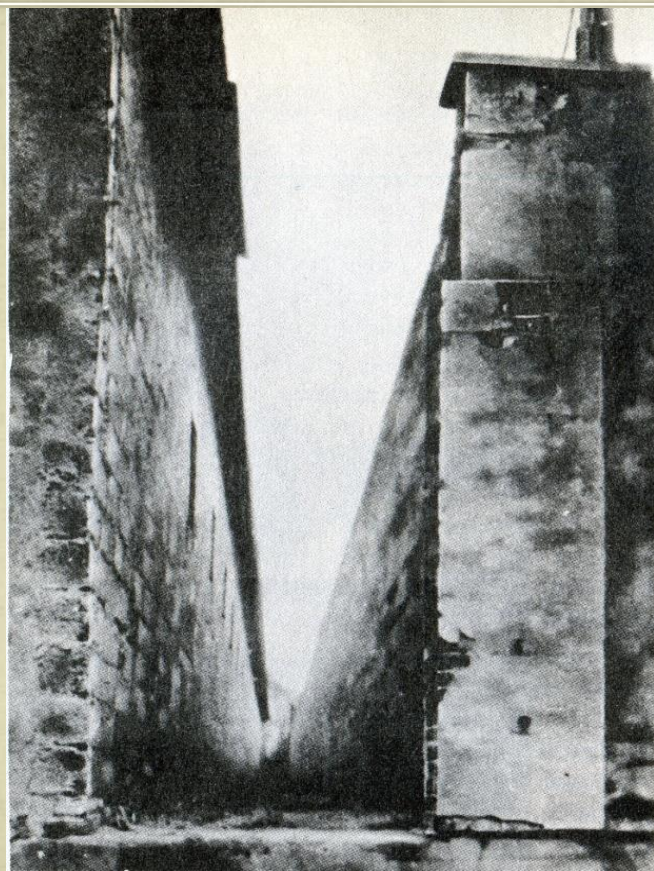
Alicja Gawlikowska

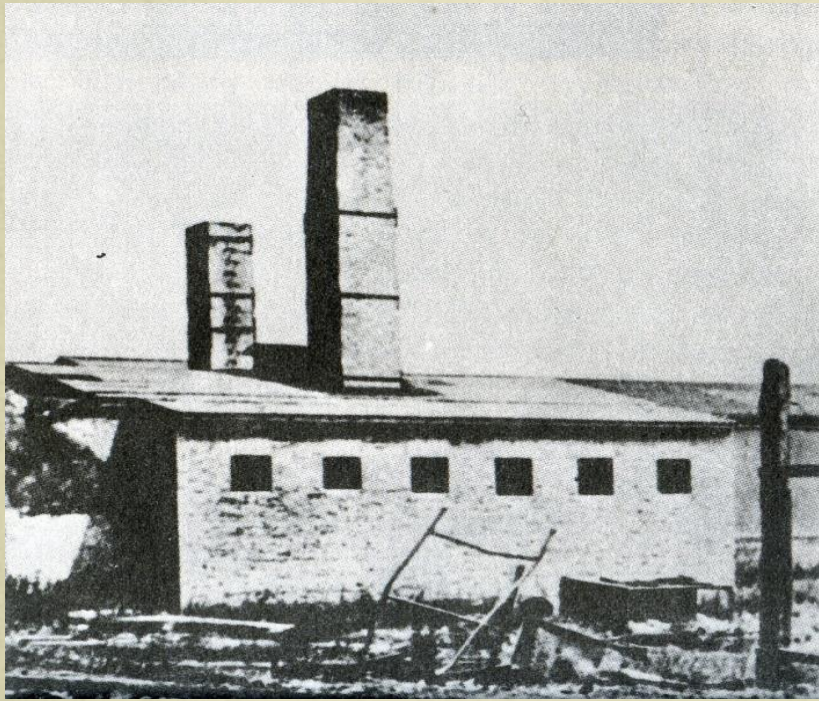

KL Ravensbrück, lata 40. XX w.

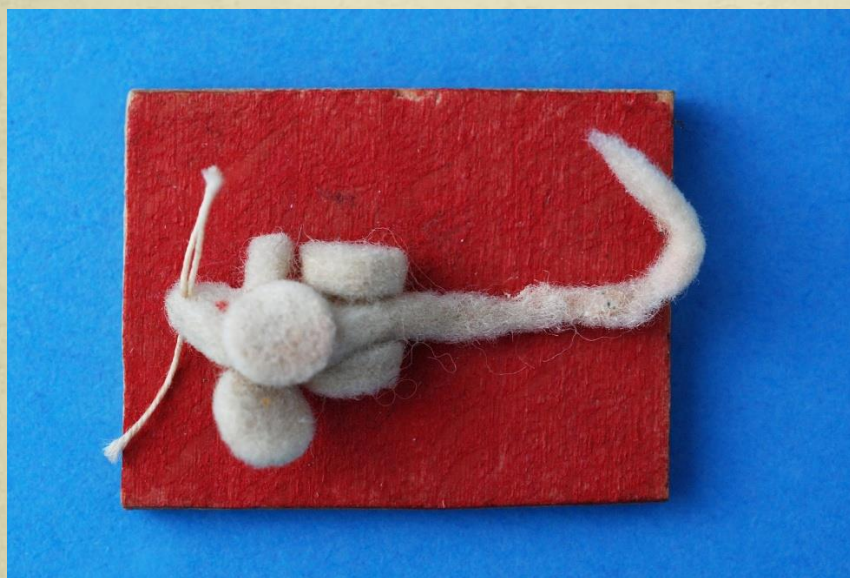
Przedmioty wykonane w KL Ravensbrück

Krzyżyki z wizerunkiem ukrzyżowanego
Chrystusa wykonane przez Zofię Pociłowską

**Miniaturka myszki na
czerwonej podstawce
wykonana przez Marię
Hiszpańską**

**Miniaturka żaglówki
wykonana przez
Joannę Szydłowską
dla Wandy Wojtasik**

Miniatutki godła Polski

dr Wanda PÓŁTAWSKA

W. Póltawska i Nata Gałęcka, wrzesień 1938

Drugi zastęp harcerski, lipiec 1939

Muzeum Martyrologii „Pod Zegarem” w Lublinie

dr Danuta BRZOSKO-MĘDRYK

**Pani Danusia z narzeczonym
Jerzym Wojciechem
Polkowskim**

**Liceum im Królowej Jadwigi
w Warszawie**

**Pani Danusia
z dr Marią Ciesielską**

**Pani Danusia z koleżanką
Ireną Wiśniewską**

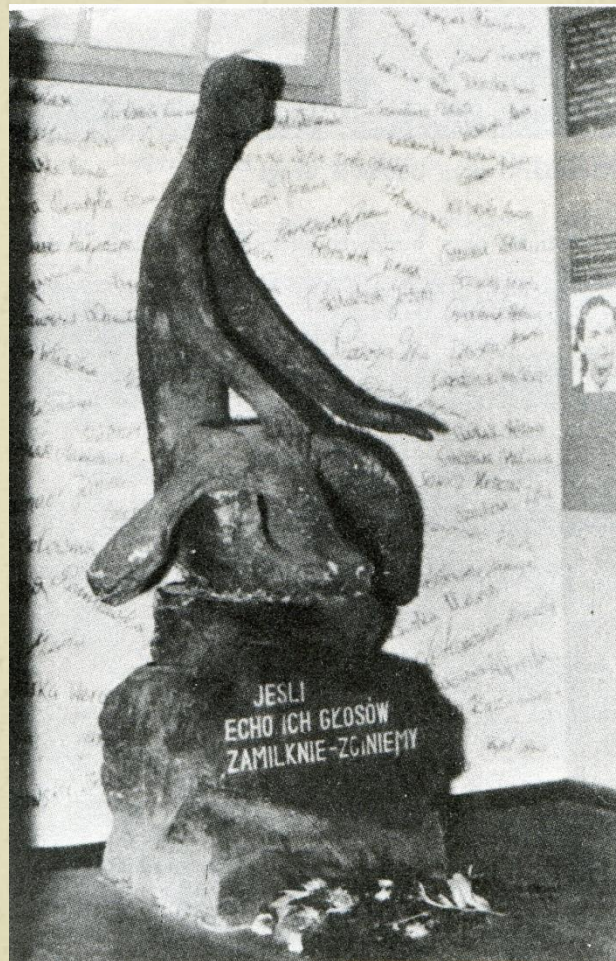
Zofia POCIŁOWSKA

Muzeum Martyrologii „Pod Zegarem” w Lublinie

Miejsce Przestrogi i Pamięci Ravensbrück

Pomnik upamiętniający więźniów Pawiaka

Muzeum Więzienia Pawiak

**Autorka z projektem
pomnika w pracowni**

Pomnik w Magdalence

Janusz Korczak, 2009

Pracownia Artystki i Jej dzieła

Pracownia Artystki i Jej dzieci

MROK, BÓL, TRWOGA
I ZGROZA,
TOWARZYSZYŁY
WIĘZNIOM
W SAMOTNEJ
CELI.....

Zaproszenie na otwarcie wystawy, 2 kwietnia
godz. 18.00, Centrum Edukacyjne IPN

Dziecko wojny (1979)

Zaproszenie

Alicja GAWLIKOWSKA

Liceum im. Królowej Jadwigi w Warszawie

Szpital chorób płuc w Otwocku, 1964

Alicja Gawlikowska z córkami

45-lecie Muzeum Więzienia Pawiak

PAWIAK 1935

SZCZEGÓLNY

HOLY GOD

by Kazimierz Wierzyński

Holy God,
Holy God,
Holy and Immortal,
Bless the arms
Our Infantry
Present at Thy portal.

Holy God,
Omnipotent,
Inscrutable, in Heaven,
Let none of our shells
And none of our shots
A fruitless course be given.

Holy God,
For right we fight,
For freedom and good will;
For our land and ocean
And our Mother's devotion,
Bless Thou our good sword still.

For the Wawel's Polish bones,
For the graves of our fathers free,
On which thy symbol stands,
For the years gone and the years to be,
For our mountains, our Vistula,
For our wives and offspring,
For rights held
Both far and

SZUCHA

MAJSTER

Wojenne i obozowe przeżycia dały mi siłę; uświadomiły mi, że można dać radę w każdym, nawet najgorszym okolicznościach. Nie na każdego tak wojna podziałała na pewno. Byli ludzie, którzy się w obozie załamali po powrocie albo umarli, albo byli w tak złym stanie psychicznym, że już się praktycznie nie nadawali do życia. Ale ja znam całe grono osób, które znakomicie dały sobie w życiu radę. Jest w człowieku takie poczucie, że jak przeżył coś takiego, to już nie ma dla niego trudnych rzeczy.

Alicja Gawlikowska